

letih se razmere močno premene in je torej potrebno drugače urediti narodno gospodarstvo.

Sicer so pa druge knjige tudi dražje, ali po družbi sv. Mohora pa ljudje po ceni dobé knjigo. Ker je pa knjigo spisal živinozdravnik bo tudi vsekako večje vrednosti, nego bi jo bil kdo drugi, ker bode v njej gotovo tudi potrebnih navodil, kako se ohrani zdravje pri živini. To je posebno važno, ker na Slovenskem še ni obilno živinozdravnikov. Pisatelj je že znan udom družbe sv. Mohorja, ker je on spisal knjigo o živinozdravstvu, s katero je mnogo koristil slovenskim živinorejcem.

Družba sv. Mohora je tudi najprimernejša za izdajo tacihi knjig, ker po njej pridejo v najširše slovenske kroge. v vsako še tako oddaljeno slovensko vas.

Gosp. prof. Martin Cilenšek pa nadaljuje svoje delo „Naše škodljive rastline“ v podobi in besedi. Drugo leto izide tretji zvezek tega jako koristnega dela. To delo je koristno gospodarstvu, zanimivo pa za vsacega. Brez poznanja rastlinstva umno kmetijstvo, živinarstvo in gozdarstvo ni mogoče. Posebno je potrebno poznati razne škodljive rastline, da se jih moremo varovati, oziroma se jih braniti.

Za zabavo bode pa skrbjeno s slovenskimi večernicami in pa s koledarjem. Družba ima že več primernih spisov za te dve knjige pripravljenih, več jih pa dobi, ker je razpisala darila po 35 gld. za šest krajših izvirnih povestic in po 35 gld. za štiri poučne spise raznega zapopadka.

Res veliko je udov te družbe, ali vendar še ne tako da bi se več pomnožiti ne moglo. Če pogledujemo število udov po farah, se pri nekaterih zares kar čudimo velikemu številu, ali drugod je pa v tem oziru še marsikaj želeti. Tukaj se da še marsikaj storiti. Posebno ker se je po šolah že močno razžirilo znanje branja in pisanja, tudi ni več tistih ovir, kakor so bile v začetku družbigena delovanja. Mi zatorej te naše črtice o družbi sv. Mohora sklepamo z željo, da število udov drugo leto že doseže 60.000.

Poučni in zabavni drobiž.

V Indiji je 280 milijonov prebivalcev. Od teh jih zna 6 % brati in pisati. 61 odstotkov se jih peča s kmetijstvom in živinarstvom, 15.43 % z obrtnijo, 8.87 z zemeljskimi in drugimi podobnimi deli. Drugi so v javnih ali zasebnih službah, trgovini in slovstvenih poslih.

Šolski obisek v Zagrebu. Letos obiskuje v Zagrebu vse šole od otroških zabavišč do vseučilišča 8228 učencev in učenk. Lani jih je le 7259 hodilo v šolo. V otroška zabavišča hodi letos 451 otrok, 180 več nego lani, v ljudske šole hodilo je lani 3355, letos pa 3610 učencev in učenk. Višja dekliška šola usmiljenk je imela lani 298 in letos 1331 učenk. V preparandiji je bilo lani 253, letos pa 403 dijakov in dijakinj. V moški obrtni šoli je bilo lani 143 učencev, v ženski pa 264 učenk, letos je pa v moški 173 učencev in v ženski 439 učenk, v dekliškem liceji je bilo lani 139, letos pa 182 učenk. V gimnaziji sta bila lani 702 in letos 706 učencev, v realki pa lani 337, letos pa 378 učencev. V višji trgovski šoli je bilo lani 62, letos pa 37 slušateljev, na vseučilišču je bilo lani 410, letos pa že 438 slušateljev.

Umrli je v Belemgradu bivši učni minister v Garačani-novem ministerstvu Milan Kujundžić v 64 letu. V mlajših letih je bil profesor na veliki šoli in filozofični pisatelj. V vojski s Turki je bil baterijski poveljnik. Večkrat je bil predsednik skupščine, nekaj let poslanik v Rimu in učni minister. On je osnoval kot učni minister akademijo znanosti.

Čehi v Čikagu. Največ Čehov v Ameriki je v Čikagu, kjer jih biva sedaj kacic 65000. Nekateri so jako premožni in imajo že do četrto milijona dolarjev premoženja. Čehi v Čikagu so se skoro popolnoma udomačili, kajti nekateri stanujejo v tem mestu že po 30 do 40 let. Največ stanujejo na zapadni strani mesta, kjer se pogosto sliši češka govorica. Največ Čehov je krojačev, tesarjev in ključarjev. Pa tudi v družih stanovih ne manjka Čehov, mej drugimi je v Čikagu 15 čeških zdravnikov in 10 odvetnikov, ki so vsi na dobrem glasu. Skoro polovico teh Čehov ima svoje hiše; katere so ukupe vredne že blizu 50 milijonov dolarjev. Po političnem prepričanju so skoro vsi ameriški Čehi demokratje. Nekaj nad 6000 je čeških volilcev. Več Čehov je v državni in mestni službi. V Čikagu izhajajo štiri češki dnevniki, 4 češki tedniki in jeden češki mesečnik, ki imajo precejšnje število naročnikov, tako ima dnevnik Svornost, ki že izhaja 18 let nad 6000 in tednik Amerikan nad 14000 naročnikov. V Čikagu je 6 čeških telovadnic, več čeških šol in češko gledališče. Pa tudi mej večjimi trgovci, bankirji, pivovarji in drugimi večjimi podjetniki je več Čehov.

Novice.

— **Potrjen zakon.** Presvetli cesar je potrdil načrt zakona, ki ga je sklenil deželni zbor kranjski, da se zgradi nova okrajna cesta mej Sodražico in Hribom ter opusti sedanja iz Retij preko Male Loke v Goro vodeča okrajna cesta, ki se pri Žigmaricah spaja z ribniško-bloško deželno cesto.

— **Iz vojaških krogov.** Podmaršal baron Albori, dosedanji komandant 28. pehotne divizije, ki ima svoj sedež v Ljubljani, imenovan je namestnikom komandujučega generala na Duuaji. Na njegovo mesto je imenovan podmaršal Ludovik Hegedüs de Tiszavölgy, dozda poveljnik konjiške divizije v Jaroslavu.

— **Odlikovanje.** Presvetli cesar je podelil deželnemu glavarju kranjskemu gospod Otonu Deteli red železne krone tretje vrste.

— **Škof utonil.** Iz Reke se poroča, da je ondi utonil trapiški opat iz Banjaluke, monsignor Bonaventura. Škof je bil na poti v Zader. Dne 12. t. m. okrog osme ure zvečer je šel ob morji, a se mu je od električne luči toli bliščalo, da ni videl in pal v morje. Potegnili so sicer še živega iz morja, a je kmalu na to umrl.

— **Nedeljski počitek.** Ker pade preddan Svetega dne letos na nedeljo in po zakonu morajo biti ob nedeljah prodajalnice zaprte, se pa ravno v predvečer Svetega dne po gotove vrste prodajalnicah prav mnogo proda, je ministerstvo na prošnjo dotičnih interesovanih krogov odredilo, da smejo biti v nedeljo dne 24. decembra t. l. vse prodajalnice, ki se bavijo z prodajo blaga na drobno, odprte do 7. ure zvečer. Prošnji, da bi se isto dovolilo za nedeljo dne 31. decembra t. l., se ni ugodilo.

— **Slovansko pevsko društvo** nameravajo ustanoviti v Gorici za mesto in okolico. Pevci iz vasij v okolici bi imeli od časa do časa skupne vaje v Gorici, sicer bi se pa vadili vsak za se. To lepo misel je sprožil najprve glasbeni strokovnjak gosp. L. Lacina, kapelan v Št. Petru. Da bi se lepa ideja le že skoro obistinila.

— **Slovenska šola v Velikovcu na Koroškem.** Družba sv. Cirila in Metoda kupila je v Velikovcu veliko in

pripravno stavbišče, na katerem bode prihodnje leto sezidala poslopje za slovensko 4 razrednico.

— »Radogoj« je pristopil kot ustanovnik z doneskom 100 kron veleč. gosp. Ivan Fajdiga, upokojeni c in kr. župnik avstr. mornarice v Ljubljani. — Gosp. dr. Josip Stanič, odvetnik v Tolminu je daroval 2500 kron z željo, da se vsprejme kot ustanovnik on sam in občine Tolmin, Libušnje, Volče ter sv. Lucija na Goriškem kot ustanovnice z doneski po 500 kron. — Z doneski po 100 kron sta dalje pristopila kot ustanovnika, g. dr. Tomaž Horvat, odvetnik v Ptui in občina Podgrad v Istri. — Živel! zavedni darovalci!

— Bivši srbski ministerski predsednik dr. Dokič je umrl dne 12. t. m. po daljšem bolehanju v Opatiji. Truplo prepeljali bodo v Beligrad.

— Ljubljanska mestna občina — dedič. V Bero-linu je umrl pred kratkim neki Alojzij Trček, rodom Kranjec. V svoji oporoki je volil Trček mej drugim tudi mestni občini ljubljanski 10.000 mark.

— Zagrebški nadškof. Poroča se, da je zagrebškim nadškofom imenovan ogerski kanonik Bela Mayer. — Uradno ta vest še ni potrjena.

— Ljubljanski javni napisi pred državnim sodiščem. Minolo sredo dne 13. decembra t. l. vršila se je pred državnim sodiščem na Dunaji obravnava o prizivu ljubljanske mestne občine proti odločbi ministerstva za notranja dela, katero je potrdilo odločbo deželne vlade kranjske, prepovedujoč samo slovenske napise mestnih ulic, trgov in cest. Mestno občino je zastopal dr. Lenoč. Sodišče je po skoro triurni obravnavi izjavilo, da bode sodba publicirana dne 29. decembra t. l.

— Bolnišnica usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu so slovesno blagoslovili dne 8. t. m. Bolnike bodo jeli vsprejemati še le z novim letom.

— Shod kmetovalcev priredila je dne 3. t. m. kmetijska podružnica v Novem mestu. Shod je bil prav dobro obiskan. Na shodu govorili so gg.: župan Perko o koristi hranilnic v obče in še posebej o koristi, katero je pričakovati kmetiskim gospodarjem od novomeške hranilnice, notar dr. Poznik o mejnih pravadah, ki imajo toliko škodljivih nasledkov in pristav Rohrmann o letošnji vinski letini na Dolenjskem in o vinorejstvu sploh. Govore so prisotni kmetje prav pazno poslušali.

— Nova čitalnica se je osnovala v Kostanjevici na Dolenjskem.

— Nova pošta odprla se je z dnem 11. t. m. v Ortneku ob železnični progi Ljubljana-Kočevje.

— Nova kmetijska podružnica se je ustanovila v Št. Juriju poleg Kranja.

— Ustrelil se je včeraj popoldne v hotelu pri „Maliču“ nepoznani 50letni človek trgovskega stanu.

— Izpred porotnega sodišča. Dne 5. decembra t. l. pričela se je pred tukajšnjim porotnim sodiščem obravnava proti 18 ponarejalcem papirnega denarja, oziroma sokrivcev pri tem hudodelstvu. Zatoženi so bili: 51 let stari Miha Uranič iz Gline, brez gotovega posla in bivališča, ki je bil zaradi ponareje denarja že dvakrat, zaradi tatvine pa že desetkrat kaznovan; nadalje 26 let stari posestnik Anton Lužar iz Dobravce, 52 let stari posestnik Janez Klemenc iz Jakovca in njegova sinova Janez in Jože, 28 let stari dninar France Kermavnar iz Gline, 42 let stari mizar Janez Tršinar iz Dobrave in žena njegova Antonija, 36 let stari posestnik Janez Vene z Jermanvrha, 56 let stari posestnik Janez Šoln iz Čučje Mlake, 31 let stari posestnik Janez Štamcar iz Škocijana, 58 let stari Peter Ribič, brez posla in bivališča, 66 let stara de-lavka Barbara Zamlen iz Ihana, 35 let stara kajžarjeva žena Neža Cerar iz Praprotnega Zakala, 46 let stari posestnik Jernej Trobevšek iz Praprotnega Zakala in brat njegov Jurij Tro-

bevšek, 49 let stari posestnik Janez Spruk iz Praprotnega Zakala in 44 let stara šivilja Marija Žerovnik iz Viča. Obravnava trajala je 4 dni. Obsojeni so bili: Miha Uranič na do-smrtno ječo, Anton Lužar na 10 let težke ječe, Peter Ribič na 6 let, Barbara Zamlen na 4 leta, Janez Vene in Neža Cerar vsak na tri leta težke ječe, Marija Žerovnik iz Viča pa na 4 telne zapora. Drugi so bili oproščeni.

— Dva umora. Dne 26. pr. m. našli so umorjenega in oropanega nekega hrvatskega krošnjarja v gozdu Za Logom v občini Št. Peter pri Celji. Imel je prerezan vrat in nič denarja pri sebi. — Drugi dan so pa našli mrtvega vincarja Alojzija Friedla pri Žalci tudi s prerezanim vratom in brez denarja. Dolže nekega Hrvata Pavića, da je oba umoril in oropal.

— Velika nesreča pripetila se je na kolodvoru v Deutsch-Landsbergu na Štajerskem. Postajnega načelnika je vlak povozil, zlorobil mu je obe nogi. Hotel je iti čez tir ali je pal, ker je bilo pomrzno. Odpeljali so ga v bolnišnico v Gradec.

— Umor zaradi nesrečne ljubezni. Kavarnična blagajničarica Avgusta Bauer so na Dunaji našli mrtvo v postelji v njenem stanovanju. Iz nekega pisma, ki so ga našli v sobi je vidno, da se je umorila zaradi nesrečne ljubezni. V sobo je nalašč postavila žive žrjavice in umrla je vsled vsopljenja ogljenčevega okisa ležeč na postelji. Samomorilka je stara 23 let.

— Zblaznil je odgojitelj najmlajšega sinu nemškega cesarja učitelj Stephan. Odgojitelj je mlad mož, še le sedem in dvajset let star.

— Naveličala sta se Evrope dva gimnazijalista iz Zemuna Radomi iz Šajković in Sava Janković in pobegnili v Ameriko. Prvi ima 16, drugi pa 17 let. Janković je seboj vzel 1700 gld, katere je pridobil na nepošten način.

— Trda glava. Te dni je bil lov na grofa Berchem-Heimhausena posestvu na Češkem. Srna je nakrat z vso silo priletela iz grmovja in se zaletela z glavo v nekega gonjača. Srna in gonjač sta si zadela vkupe z glavami tako močno, da je srna se kar mrtva zgrudila. Gonjač pa ni dosti poškodovan. Zares so še zmiraj trde glave na svetu.

— Tatvina. V Solnogradu so vlomili tatje v tobačni in kolekovni urad in odnesli za 40.000 gld. raznih kolekov.

— »Roparji« v gledišči. V vasi Velten je krčmar najel gledališko družbo iz Berolina. Predstavljati so imeli Schillerjevo igro „Räuber“ (Roparji.) Obiskovalcev se je veliko zbralo. Prvi nastop se je dobro igral v veliko zadovoljnost gledalcev. Palo je zagrinjala. Prvi nastop je bil končan, ž njim pa tudi igra. Celo pol ure so gledalci čakali drugega akta in začeli godrnjati. Pokazalo se je pa, da so gospodje gledališki igralci za kulisami kar „Roparje“ nadaljevali in jo pobegnili z blagajnico.

— V Braziliji. V Braziliji je marsikaka čudna naredba. V S. Paulu je prepovedan bosemu vstop v poštno poslopje. Kdor ima kaj na pošti opraviti, mora imeti obute čevlje, drugače ga notri ne puste. Pri davkarji pa zavrnejo, kdor pride brez suknje. Rad ali nerad mora domu, ker drugače še davkov plačati ne more. V Rio de Janeiro še na tramvayu nimajo bosi istih pravic z drugimi. Za nje so odločeni posebni vagoni z napisom „Descalcos“. Kar je bil srednjeveškim plemenitašem meč, to so braziljskim republikancem čevlji.

— Visoka starost. Pred nekaterimi dnevi je v Lizboni na Portugalskem neka ženska z imenom Marija da Gloria Cordoza praznovala svoj 108 rojstni dan.

— Požar. V Antwerpenu je dne 10. t. m. začelo go-reti poslopje „Maison Hanséatique“, katero poslopje je zavzemalo 80.000 kvadratnih metrov prostora. Ladije so se srečno umaknile, da jih ogenj ni dosegel. Vse škode je nad 5 milijonov frankov. Sodi se, da je bilo iz hudobije zažgano.